
Den afsluttende prøve (Svendep prøven) på uddannelsen til Tandklinikassistent

---

Prøvens lovgrundlag:

- Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser (BEK nr 41 af 16/01/2014)
- Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser (BEK nr 953 af 22/06/2023)
- Bekendtgørelsen om erhvervsuddannelsen til tandklinikassistent (BEK nr 676 af 20/05/2022)

Prøvevejledning

Mål

Formålet med den afsluttende prøve er at afdække elevens kompetencer, som er opnået i løbet af uddannelsen til tandklinikassistent.

Formelle rammer

Prøven er tilrettelagt som en individuel prøve. Og prøven afholdes af skolen tidligst tre måneder før udløbet af elevens uddannelsesaftale.

Prøven er en kombineret mundtlig og praktisk prøve med en samlet varighed på 60 min., heraf 30 min. til forberedelse og 30 min. til eksamination inkl. votering. Prøven bedømmes efter 7-trinskalaen.

Forudsætning for deltagelse i prøven

En forudsætning for, at eleven kan indstilles til den afsluttende prøve, er beskrevet i:

Bekendtgørelsen om erhvervsuddannelsen til tandklinikassistent (BEK nr 676 af 20/05/2022) §6 stk. 4

Eksaminationsgrundlag

Eksaminationsgrundlaget er en case, eleven har fået tilsendt og som fremlægges på eksaminationsdagen.

Casen indeholder:

- Teoretiske spørgsmål
- Praktiske opgaver
- Hver case indeholder hele eller dele af de udvalgte kompetencemål fra det faglige fokus.

Prøvens tilrettelæggelse

Forberedelse inden prøvedagen:

- Eleven får en case tilsendt 14 dage før prøven finder sted. Casen indeholder 1-2 praktiske samt 3-4 teoretiske opgaver inden for de kompetencemål, som udgør prøvens faglige fokus. Eleven forbereder besvarelse af opgaverne knyttet til casen.
- Hver elev får en individuel case.
- Ingen case benyttes mere end en gang.

Forberedelse på dagen:

- Eleven har individuelt 30 min. til forberedelse og klargøring i forhold til de praktiske opgaver, som skal udføres.
- Eleven må anvende relevante materialer fra SOSU Østjylland, samt medbragte materialer fra egen klinik.
- Egne noter må benyttes.

Eksamination

- På baggrund af den tilsendte case besvarer eleven de teoretiske spørgsmål, udfører de praktiske opgaver og besvarer supplerende spørgsmål fra eksaminator og censor.
- Eksaminationen varer 30 min. inklusive votering.
- De første 15. min. fremlægger eleven svar på casen, som er forberedt hjemme og i forberedelsestiden.
- De sidste 15. min. stiller eksaminator og censor opklarende og/eller uddybende spørgsmål, voterer og giver eleven tilbagemelding vedr. karakter.
- Prøven aflægges på dansk.

Bedømmelsesgrundlag

- Elevens præstation under prøven, dvs. besvarelsen af de teoretiske spørgsmål og udførelsen af de praktiske opgaver.

Fagligt fokus: Udvalgte kompetencemål, der udprøves ved afsluttende prøve

Mål nr. fra bekendtgørelsen til tandklinikassistent står i ( )

- Eleven kan selvstændigt tilrettelægge og gennemføre ergonomisk korrekt assistance ved caries- og endodontiske behandlinger, ekstraktioner og simple operative indgreb samt parodontale behandlinger. (1)
- Eleven kan selvstændigt tilrettelægge og gennemføre ergonomisk korrekt assistance ved behandlinger med fast og aftagelig protetik (2)
- Eleven kan selvstændigt håndtere, opbevare og bortskaffe materialer og medikamenter efter gældende forskrifter og regler, samt medvirke til at sikre optimalt hygiejneniveau på klinikken (3)
- Eleven kan selvstændigt tilrettelægge og udføre uddelegerede profylaktiske opgaver målrettet den enkelte patient med simple behov, herunder afpudsning med roterende instrumenter og fluoridbehandlinger samt vejlede om mundhygiejne (4)
- Eleven kan selvstændigt på baggrund af aftryk eller scanning fremstille studiemodeller (5)
- Eleven kan selvstændigt optage og journalisere intraorale røntgenbilleder med overholdelse af reglerne for strålebeskyttelse samt vurdere billedkvaliteten (6)
- Eleven kan selvstændigt varetage klinikadministrative opgaver, herunder medvirke ved journalføring (7)
- Eleven kan medvirke ved information, vejledning og instruktion af patienter i forbindelse med behandlinger (8)
- Eleven kan omsætte teoretisk viden om psykologi, naturfag, anatomi, fysiologi, almindelige tandsygdomme samt forebyggelse heraf til praktisk arbejde med patienterne (9)

- Eleven kan medvirke til udvikling af bedst mulig patientservice, samt bedst mulige ergonomiske arbejdsbetingelser på klinikken (10)
- Eleven kan varetage sundhedsfremmende eller forebyggende aktiviteter (11).

Bedømmelseskriterier og vejledende karakterbeskrivelse

Kriterierne er et udtryk for graden af målopfyldelse i præstationen. Ved den afsluttende prøve indgår flere kompetencemål, og der vil typisk være tale om forskellige grader af målopfyldelse i elevens præstation. Når resultatet skal sammenfattes i en samlet karakter efter 7-trins skalaen, må der derfor foretages et samlet skøn med afvejning af graden af opfyldelse af de udprøvede kompetencemål.

Beskrivelse
12 – Den fremragende præstation   Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller få uvæsentlige mangler.
• Fremlæggelsen er systematisk og velstruktureret og behandler casen udtømmende inden for den afsatte tidsramme.   • Brugen af fagbegreber og fagteori er sikker.   • Eleven demonstrerer et vidtgående og sikkert kendskab til teorien og kan koble det til praksis og inddrage egne erfaringer i en sammenhængende argumentation.   • Den praktiske udførelse af opgaven er sikker og velstruktureret med få uvæsentlige mangler, der ikke påvirker patientsikkerheden.   • Eleven kan udtømmende begrunde sine valg i forhold til den konkrete patient i casen.   • Eleven kan udvise korrekt klinisk adfærd og fremtræden.   • Eleven kan udtrykke sig på en sproglig forståelig måde.   • Der kan være få uvæsentlige mangler.
10 – Den fortrinlige præstation   Karakteren 10 gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler.
• Fremlæggelsen er velstruktureret, og der er gjort rede for alle emner i casen inden for den afsatte tidsramme.   • Brugen af fagbegreber og fagteori er relevant.   • Eleven demonstrerer et omfattende og godt kendskab til teorien og kan koble det til praksis og inddrage egne erfaringer i sin argumentation.   • Den praktiske udførelse af opgaven er sikker og struktureret med nogle mindre væsentlige mangler, der ikke påvirker patientsikkerheden.   • Eleven kan begrunde sine valg i forhold til den konkrete patient i casen.   • Eleven kan udvise korrekt klinisk adfærd og fremtræden.   • Eleven kan udtrykke sig på en sproglig forståelig måde.   • Der er nogle mindre væsentlige mangler.

7 – Den gode præstation

Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.

- Fremlæggelsen er ikke velstruktureret, men behandler alle emner i casen inden for den afsatte tidsramme
- Eleven bruger fagbegreber og fagteori.
- Eleven demonstrerer godt kendskab til teori og kan koble det til praksis og i et vist omfang inddrage egne erfaringer.
- Den praktiske udførelse af opgaven er struktureret med en del mangler, der ikke påvirker patientsikkerheden.
- Eleven kan redegøre for sine valg i forhold til den konkrete patient i casen.
- Eleven kan udvise korrekt klinisk adfærd og fremtræden.
- Eleven kan udtrykke sig på en sproglig forståelig måde.

4 – Den jævne præstation

Karakteren 4 gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler.

- Fremlæggelsen er ikke struktureret og flere emner er kun overfladisk behandlet inden for den afsatte tidsramme.
- Der er væsentlige mangler i brug af fagbegreber og fagteori.
- Elevens kendskab til teorien er mangelfuld, og eleven er kun i begrænset omfang i stand til at koble det til praksis og inddrage egne erfaringer.
- Den praktiske udførelse af opgaven har væsentlige mangler, der ikke påvirker patientsikkerheden
- Eleven kan ikke altid begrunde sine valg i forhold til den konkrete patient i casen.
- Eleven kan udvise korrekt klinisk adfærd og fremtræden.
- Eleven kan udtrykke sig på en sproglig forståelig måde.
- Det er nødvendigt, at stille mange ledende spørgsmål for at få de rigtige svar.

02 – Den tilstrækkelige præstation

Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

- Fremlæggelsen er usystematisk og ustruktureret og behandler ikke alle emner i casen inden for den afsatte tidsramme.
- Brug af fagbegreber og fagteori er usikker.
- Elevens kendskab til teorien er mangelfuld, og eleven har svært ved at koble det til praksis og inddrage egne erfaringer.
- Den praktiske udførelse af opgaven har væsentlige mangler, der ikke påvirker patientsikkerheden.
- Eleven kan kun i begrænset omfang begrunde sine valg i forhold til den konkrete patient i casen.
- Eleven kan udvise korrekt klinisk adfærd og fremtræden.
- Eleven kan udtrykke sig på en sproglig forståelig måde.
- Flere ledende spørgsmål kan ikke besvares korrekt.

00 – Den utilstrækkelige præstation

Karakteren 00 gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål.

- Fremlæggelsen er utilstrækkelig og vidner om et meget dårligt kendskab til emnerne i casen.
- Brug af fagbegreber og fagteori er usikker og mangelfuld.

- Elevens kendskab til teorien er meget mangelfuld, og eleven kan ikke koble teori til praksis eller inddrage egne erfaringer.
- Den praktiske udførelse af opgaven har væsentlige mangler, der påvirker patientsikkerheden.
- Eleven kan ikke begrunde sine valg i forhold til den konkrete patient i casen.
- Eleven kan ikke udvise korrekt klinisk adfærd og fremtræden.
- Eleven kan ikke udtrykke sig på en sproglig forståelig måde.
- Eleven kan ikke svare med et minimum af faglighed på flere ledende spørgsmål.

Censors ansvarsområder

Censors ansvarsområder ved den afsluttende prøve i uddannelsen til tandklinikassistent.

Censorernes virke er omfattet af forvaltningsloven, herunder reglerne om inhabilitet og tavshedspligt.

Censors ansvar i forbindelse med prøveafholdelsen

1. Være med til at sikre, at prøverne er i overensstemmelse med de mål og øvrige krav, som er fastsat i bekendtgørelser eller i henhold til bekendtgørelser.
2. Bidrage til, at elevens præstation får en pålidelig bedømmelse.
3. Stille uddybende spørgsmål til eksaminanden, hvis censor finder behov for det.
4. Afgive karakter først og gå i dialog med eksaminator om karakterfastsættelsen.
5. Gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag.
6. Opbevare notaterne i 1 år.

Godkendelse af opgaver

- Opgaverne sendes til censor senest 8 arbejdsdage før prøvens afholdelse sammen med gældende bekendtgørelser.
- Censor skal være med til at sikre, at prøverne er i overensstemmelse med målene og andre krav i reglerne for den afsluttende praktiske prøve.
- Efter afslutning af eksamen udfylder censor et elektronisk evalueringsskema, som besvares hurtigst muligt.
- Vurderer censor, at opgaverne ikke lever op til målene, eller at niveauet ikke er i overensstemmelse med gældende krav, er det eksaminators ansvar at justere opgaverne i forhold til censors bemærkninger.

Censorindberetning

Vurderer censor, at kravene til opgaver eller eksamensafholdelsen som helhed ikke lever op til Eksamensbekendtgørelsens § 27, stk. 1, eller får censor formodning om væsentlige problemer eller mangler ved institutionens varetagelse af uddannelsen, afgiver censor en indberetning til skolen med kopi til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Skolen videresender indberetningen til styrelsen.

Omprøve

Hvis eleven ikke opnår minimum bestået karakteren 02 ved eksaminationen, vil eleven få tildelt et nyt prøvetidspunkt. Det nye prøvetidspunkt vil normalt ligge ca. 4 uger efter den første prøve. Det er muligt at få yderligere én prøvedag adgang, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold.

Hjælpemidler

Eleven kan gøre brug af digitale hjælpemidler, bøger og andet materiale udleveret i undervisningen samt egne

noter. Skolen stiller remedier til rådighed til brug for gennemførelse af prøven.

Ved sygdom, udeblivelse eller lignende

Ved sygdom op til og på prøvedagen skal eleven give besked hurtigst muligt til skolens administration på skolens hovednummer 87412626.

Der skal fremsendes sygemelding som lægeerklæring ved anmodning fra skolen.

Udebliver eleven fra prøven tæller det med i det antal prøvegange (normalt 2) som eleven kan indstilles til.

Omprøve på grund af sygdom vil normalt finde sted ca. 4 uger efter den først planlagte prøve.

Klagemuligheder

Se eksamensreglement for EUD

Eksempel på case til afsluttende prøve på uddannelsen til tandklinikassistent.

Jens Jakobsen er 64 og er lige gået på efterløn som murerarbejdsmand. I sine sidste arbejdsår følte han sig ofte meget træt og forpustet. Jens har det bedre, efter at han for 1/2 år siden fik en indsat en ny hjerteklap. Efter operationen får han dagligt 75 mg Hjertemagnyl®. Jens bor alene, da han mistede sin kone for 5 år siden og har to voksne børn, der begge bor på Sjælland.

Jens gik tidligere regelmæssigt til tandlæge, men siden han blev alene, har han ikke haft så meget overskud til at vedligeholde sin mundhygiejne.

Jens har nu henvendt sig, da han er bekymret for sine tænder. Han har lagt mærke til, at kindtænderne i højre side af overkæben er blevet løse, og han har svært ved at tygge i højre side. Tandlægen laver en statusundersøgelse (se vedlagte uddrag af journalen).

1. Hvordan udvikles parodontitis? Beskriv det kliniske billede (med udgangspunkt i Jens' journal).
2. Tandlægen beder dig om at tage et røntgenbillede af molarerne i højre side af overkæben. Til prøven skal du tage billedet på fantom. Hvilken teknik vil du bruge og hvad vil du lægge vægt på?

Efter at have set røntgenbilledet beslutter tandlægen sammen med Jens, at 7+ skal fjernes hurtigst muligt.

3. Hvad er vigtigt at være opmærksom på ved planlægningen og udførelsen af ekstraktionen af 7+? Lav en opdækning til ekstraktionen.

Herefter skal Jens nu fortsætte i behandling for paradentosen hos tandplejeren.

4. Jens er lidt nervøs for situationen. Hvordan vil du forklare Jens, hvad behandlingen skal bestå af? Inddrag din viden om sundhedspædagogik.

Fyldningsdefekterne i 6+ og -6 kan klares med beslibning og pudsning. Der er caries under den gamle amalgamfyldning i 6-, og fyldningen skal skiftes til plast.

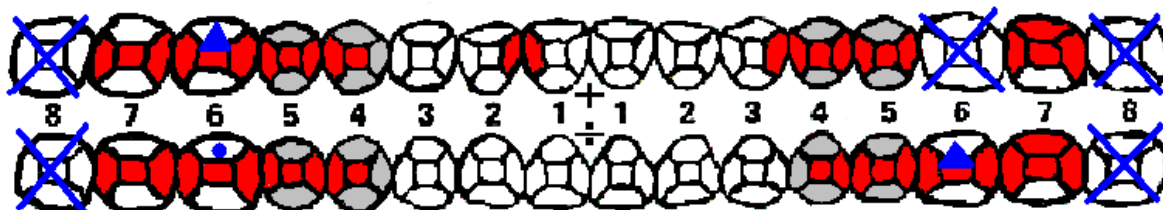
5. Beskriv kort arbejdsgangen for fremstilling af plastfyldningen.

UDDRAG AF JOURNAL (til afsluttende praktisk prøve)

Patientens navn: Jens Jakobsen

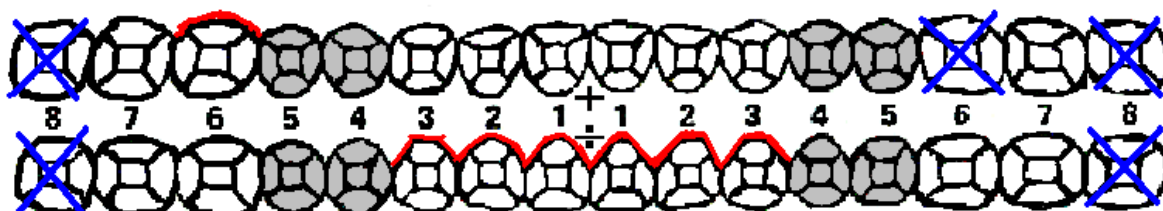
TANDPLEJE-VANER (herunder brug af hjælpemidler): Jens Jakobsen oplyser, at han børster tænder 2 gange dagligt med Colgate Total. Engang imellem bruger han tandstikkere til at fjerne madrester.

CARIES/FYLDNINGSREGISTRERING:

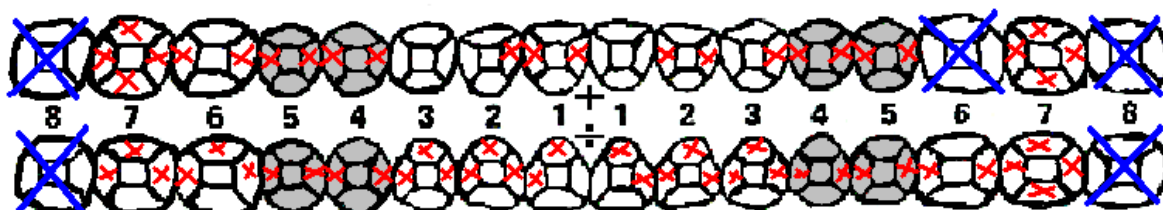
Vedr. journalsymboler se medfølgende ark.

REGISTRERING AF TANDSTEN:

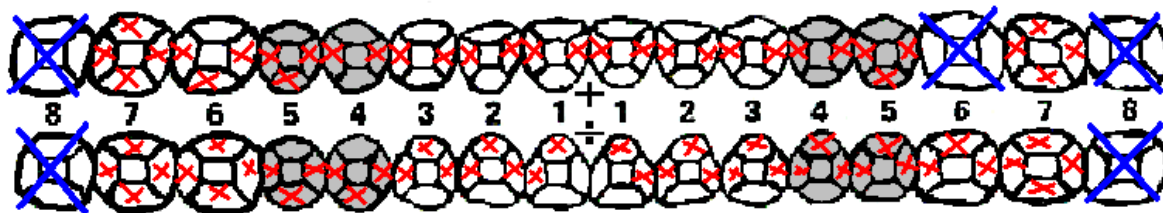

2/3

BLØDNINGSSINDEKS:

PLAKREGISTRERING efter indfarvning:

Udregning af plak %:

$$\frac{\text{Antal flader med plak} \times 100}{\text{Antal tænder} \times 4 \text{ flader}} = \frac{76 \times 100 \%}{27 \times 4} = 70,4 \%$$

(okklusalflander tælles ikke med)

POCHEMÅL:

Overkæben																														
Facialt																														
Pocher	~~X~~	11	6	8	8	4	6	5											5	4	5	5	4	6	~~X~~	7	5	8	~~X~~	
	~~X~~																								~~X~~		~~X~~			
Pocher		10	5	9	8	5	6	6											6	4	6	6	4	6			8	6	8	
Oralt																														
Pocher	~~X~~	9	7	7	8	6	8	5											4			4	4	6	4	7	8	6	9	~~X~~
	~~X~~																										~~X~~			
Pocher		9	7	8	8	7	8														4	4	5	4	6	7	4	9		
Facialt																														
Underkæben																														